

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

Самостійна робота
з навчальної дисципліни
Живопис

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».
Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Автор: доц. Якимечко М.Б.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№1 від “26” серпня 2021 р.

Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

1. Вступ

Навчальний курс з живопису є важливою складовою системи фахової підготовки. Тематика програмових завдань утворює цілісну систему, спрямовану на послідовне становлення професійних знань, умінь, виховання активних творчих якостей та компетенцій художника-педагога. Кожне завдання вирішується не лише в певній тематичній роботі, а й в усіх наступних творах у відповідному взаємозв'язку. Уміння вирішувати навчально-творчі виклики комплексно визначає, врешті-решт, рівень фахової підготовки майбутніх художників-педагогів. Підготувати висококваліфікованих фахівців образотворчого мистецтва, обізнаних з досягненнями світової культури і спроможних самостійно виконувати завдання творчого характеру є головним завданням навчального процесу. Підвищення професійної майстерності, живописної культури забезпечується систематизованою еволюційністю подачі матеріалу, поглибленою роботою студентів на аудиторних заняттях і самостійною творчою діяльністю. Студенти мають вільно володіти різноманітними техніками живопису, впевнено вирішувати поставлені завдання, котрі органічно виникають при виконанні постановок з оголеною натурою і фігурою в одязі, двофігурною композицією, вміло користуватись засвоєним інструментарієм і виражальними засобами образотворчого мистецтва.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні

знати :

- анатомічну будову фігури людини, аналізувати її особливості, застосовуючи ці знання на практиці;
- роль кольору при вирішенні навчальних аудиторних і творчих самостійних завдань (теплохолодність, монохромність, поліхромія).

вміти:

- послідовно виконати живописну багатофігурну сюжетну постановку, цікаво закомпонувати з урахуванням характерних особливостей натури, конструктивно вибудувати зображення на форматі основи;
- виражальними засобами передати живе тіло людини, відображуючи характеристики кольору, зв'язок з середовищем, враховуючи характер освітлення (загальне або бічне);
- провести конструктивно-анатомічний аналіз натурника, враховуючи характер одягу;
- живописними засобами зобразити постать у просторово-предметному оточенні, враховуючи характер освітлення;
- реалізувати свій творчий задум у конкретній роботі максимально дотримуючись академічної манери письма.

2. Пояснювальна записка

Однією із важливих складових вивчення живопису у сучасній вищій школі є самостійна робота студентів. Під час навчального процесу вона сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і потяг до наукової роботи. Самостійна робота є основним засобом набуття знань у вільний від занять час.

Мета самостійної роботи – сприяти якнайглибшому засвоєнню студентами знань з дисципліни «Живопис», ознайомити їх з основними прийомами та засобами відтворення навколишньої дійсності.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи дають можливість студентам глибше ознайомитися з темами або окремими питаннями, які не були винесені на лекційні або практичні заняття. Вони передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалів у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Живопис» становить приблизно 2/3 часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданням та функціями навчального курсу. Спираючись на основні методологічні принципи живопису, студенти вивчають специфіку розміщення зображення на основі, враховуючи його розміри по відношенню до формату, положення об'єкта, що зображується в просторі, враховуючи лінію горизонту, рух та ритм, а також кількість незаповненого простору; визначення пропорцій і характер руху об'єкта, що зображується, одночасно з конструктивно-пластичною його побудовою; передачі об'єму і просторових відношень за допомогою ліній, лінійної та повітряної перспективи, світлотіньових відношень (градації їх за світлосилою: світло, півтінь, тінь особиста, рефлекс, тінь падаюча) і тону (тонових відношень). В процесі викладання дисципліни в студентів повинно формуватися творче мислення та вміння самостійно аналізувати і працювати в матеріалі.

3. Структура самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин відведених на самостійну роботу
<p>Тема 1. Особливості роботи над живописним етюдом оголеної фігури людини <i>Нетривалі етюди оголеної натури на індивідуально поставлене завдання: виявлення пластики, кольорових характеристик, відображення психологічної складової, колористична виразність (акрил, олія).</i></p>	8
<p>Тема 2. Живописний етюд фігури людини в одязі <i>Живопис одягненої жіночої постаті на кольоровому тлі (акрил, олія).</i></p>	12
<p>Тема 3. Особливості роботи над півфігурою з руками <i>Поясний портрет з руками (акрил, олія).</i></p>	18
<p>Тема 4. Тематичний сюжетний живопис <i>Нетривалі етюди натури в одязі і без (акрил, олія).</i></p>	18
<p>Тема 5. Проблеми колористичної єдності в створенні художнього образу. <i>Тематична постановка одягненої фігури з елементами натюрморту (акрил, олія).</i></p>	20
<p>Тема 6. Особливості живопису багатофігурної тематичної сюжетної композиції. <i>Декоративне вирішення тематичної багатофігурної постановки (акрил, олія)</i></p>	20
<p>Тема 7. Проблеми колористичної єдності при створенні художнього образу мовою станкового і монументального живопису <i>Сюжетна багатофігурна постановка на створення художнього образу (акрил, олія).</i></p>	24
<p>Загалом</p>	120

4. Тематичний план самостійної роботи

Тема	Самостійна робота
Тема 1. Тематичний сюжетний багатофігурний живопис	60
1. Живопис тематичної композиції з фігурою людини в одязі	30
2. Живопис двофігурної композиції на кольоровому тлі	30
Тема 2. Фігуративний монументальний та станковий живопис в образотворчому мистецтві	60
1. Живопис сюжетної багатофігурної тематичної композиції з обмеженою кольоровою гамою	30
2. Двофігурна композиція на нейтральному фоні	30

5. Питання для самоконтролю

1. Які криючі художні матеріали слід використовувати при виконанні живописних композицій великого формату?
2. В чому відмінність між сюжетною і тематичною постановкою?
3. Назвати видатних українських художників монументалістів.
4. В чому полягають особливості багатофігурної постановки?
5. Яке значення загальної плями, силуету і форми в сприйнятті цілісності живописного зображення?
6. Яка відмінність між станковою і монументальною мовами образотворчого мистецтва?
7. Визначити значення моно і поліхромії.
8. Пояснити явище теплохолодності.
9. Відмінність між лесуванням і корпусністю письма?
10. Яке значення тонального контрасту в фігуративному живописі?

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

Максимальна кількість балів, яку можуть отримати студенти за теми самостійної роботи							Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
2	3	3	3	3	3	3	20

7. Рекомендована література

1. Бергер Э. История развития техники масляной живописи / Э. Бергер. - М. : [б. и.], 1961.
2. Вздорнов Г. Троица Андрея Рублева : антология / Г. Вздорнов. - М. : Искусство, 1989.
3. Виер А. Фресковая и темперная живопись / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
4. Виер А. Материалы и техника монументально-декоративной живописи / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
5. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / Д. Вазари. - М. : Искусство, 1956.
6. Гренберг Ю. Технология исследования и хранения произведений станковой и настенной живописи / Ю. Гренберг. - М. : Изобразительное искусство, 1987.
7. Девятов М. Сохранность произведений масляной живописи на холсте как результат зависимости между техническими приемами работы художника и особенностями состава грунтов / М. Девятов. - Л. : [б. и.], 1967.
8. Диль Г. Фернан Леже. Серия Мастера современного искусства / Г. Диль. - Будапешт : Корвина, 1985.
9. Жердзицький В. Живопис. Техніка і технологія / В. Жердзицький. - Харків : Колорит, 2006.
10. Жолтовський П. Монументальний живопис на Україні в XVII-XVIII ст. / П. Жолтовський. - К. : [б. в.], 1988.
11. Задорожний Іван-Валентин. Каталог виставки творів. Видання Спілки художників України / Іван-Валентин Задорожний. - К. : [б. в.], 1991.
12. Каганович А. Андрей Мыльников / А. Каганович. - Л. : Художник РСФСР, 1980.
13. Комаров А. Технология материалов стенописи / А. Комаров. - М. : Изобразительное искусство, 1989.
14. Лентовський А. Техніка олійного живопису / А. Лентовський. - К. : [б. в.], 1959.
15. Лоханько В. Художні матеріали і техніка живопису / В. Лоханько. - К. : Мистецтво, 1938.

16. Моисеенко Е. Монография. - Л. : Аврора, 1975. 17.Никодеми Г. Масляная живопись. Общие сведения. Материалы, техника / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2004.
17. Никодеми Г. Техника живописи / Г. Никодеми. - М.: ЭКСМО, 2003.
18. Овсійчук В. Українське малярство Х-ХVIII ст. Проблеми кольору / В. Овсійчук. - Львів :[б. в.], 1996.
19. Павловский С. Материалы и техника монументально-декоративного искусства / С. Павловский. - М. : Советский художник, 1975.
20. Петрушевскаго О. Краски и живопись. Типография М.М. Стасюлевича / О. Петрушевскаго. - Л. :[б. и.], 1901.
21. Прокопп М. Итальянская живопись XIV века / М. Прокопп. - Будапешт : [б. и.], 1986.
22. Рерберг Ф. Художник о красках / Ф. Рерберг // Огиз-Изогиз. - М. :[б. и.], 1932.
23. Реставрация станковой темперной живописи. - М. : Изобразительное искусство, 1986.
24. Сланский Б. Техника живописи / Б. Сланский. - М. :[б. и.], 1962.
25. Степовик Д. Історія української ікони Х-XX ст. / Д. Степовик. - К. [б. в.], 1996.
27. Хвостенко В. Техника энкаустики / В. Хвостенко. - М. :[б. и.], 1956.
26. Ченнини Ч. Трактат о живописи / Ч. Ченнини // Огиз-Изогиз. - М. :[б. и.], 1933
27. Чернышев Н. Техника стальных росписей / Н. Чернышев. - М. : [б. и.], 1930.
28. Шевченко Т. Кобзар / Т. Шевченко. - К. : Дніпро, 2004.
29. Шевченко Т. Поезії / Т. Шевченко. - К. : Веселка, 1991.
30. Эрши А. Живопись интернациональной готики / А. Эрши. - Будапешт : Корвина, 1984.
31. Шмид Г. Техника античной фрески и энкаустики / Г. Шмидт. - М. : [б. и.], 1934.
32. Prokopp M. Lorenzetti, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa :[б. w.], 1985.
33. Prokopp M. Giotto, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa :[b. w.], 1989.
34. Богуслав Сланский. Техника живописи. Издательство Академии художеств СССР, Москва, 1962
35. Готфрид Баммес. Анатомия для художников, 1989
36. Микола Стороженко. Альбом. Київ, Дніпро, 2010
37. Д. И. Киплик. Техника живописи. Москва, "Сварог и К", 2002
38. Ене Барчаи. Анатомия для художников."Эксмо", 2010
39. Опанас Заливаха. Альбом. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2016
40. Феодосій Гуменюк: Альбом /Редактор-упорядник А.Маричевська. – Київ: ТОВ «Сіті Прес Компані», 2010

41. Олександр Івахненко. Шевченко, Т. Г. Поезії в 2-х томах (1988)
42. Дубовик О. Живопис. Графіка / - Київ, 2007
43. Віктор Гонтарів. Зоряний віз Віктора Гонтаріва: альбом, "Софія-А", 2006
44. Микола Бідняк. Живопис, графіка. Книга-альбом, «Мистецтво», м. Київ, 2008 р.
45. Юрій Гуменний. Живопис. Альбом. Миколаїв , ПП Шамрай, 2007.
46. Юлія Бородай. Українська емаль. Український письменник, 2013.

Інформаційні (Інтернет) ресурси

1. Наукова бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
2. Читальний зал Інституту мистецтв.
3. Обласна наукова бібліотека імені Івана Франка.